

NTFR 2023/607 - Geen voortvarendheid bij opleggen navorderingsaanslag recht van successie verzwegen Zwitserse bankrekening

Gegevens

Publicatie

NTFR 2023/607

Instantie

Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak

23 februari 2023

Datum publicatie

18 april 2023

Annotator

mr. J.W. Bosman
is advocaat te Deventer

ECLI

[ECLI:NL:GHDHA:2023:277](#)

Zaaknummer

BK-22/00649

Relevante informatie

[Art. 66 SW](#), [Art. 16 AWR](#), [Art. 63 VWEU](#), [Art. 64 VWEU](#)

Inhoudsindicatie

erfbelasting, voortvarendheidsvereiste, successierecht, navorderingsbevoegdheid, verkeersvrijheden, onverklaarbare verdraging, EU-recht, derde-land, navorderingstermijn, standstillbepaling, belastingfraude, doeltreffende fiscale controle

Samenvatting

Na uitwisseling van gegevens tussen de Nederlandse en de Zwitserse belastingautoriteiten kwam belanghebbende in beeld als houdster van vermogen op een Zwitserse bankrekening. Het geld op deze rekening bleek afkomstig uit de nalatenschap van haar vader. Dit heeft belanghebbende verklaard bij brieven aan de Belastingdienst van eind juni 2017 en medio augustus 2017. De afdeling Successie van de Belastingdienst is medio oktober 2017 op de hoogte gebracht van dit gedeelte van de nalatenschap. De inspecteur (voor het Recht van Successie) heeft bij brief van oktober 2018 bericht van plan te zijn een navorderingsaanslag op te leggen. In mei 2019 is de navorderingsaanslag opgelegd. In hoger beroep is in geschil of de navorderingsaanslag is opgelegd in strijd met het voortvarendheidsvereiste.

Het hof stelt vast dat in de periode tussen het verkrijgen van de voor het opleggen van de navorderingsaanslag benodigde informatie en het opleggen van die aanslag, op enig moment een vertraging is opgetreden van meer dan zes maanden waarvoor geen verklaring is verstrekt, dat gelet hierop de op grond van het EU-recht vereiste voortvarendheid niet is betracht en de inspecteur voor de inkomstenbelasting en de inspecteur de werkzaamheden niet hebben georganiseerd en ingericht op een zodanige wijze dat de in het Unierecht gestelde eis van een voortvarende behandeling inzake het successierecht voldoende gewaarborgd was. Dit leidt het hof tot het oordeel dat de inspecteur bij het opleggen van de navorderingsaanslag heeft gehandeld in strijd met het voortvarendheidsvereiste. De inspecteur heeft nog aangevoerd dat dit niet afdoet aan de rechtmatigheid van de navorderingsaanslag, omdat het vereiste niet geldt in relatie tot Zwitserland, een zogenaamd derdeland. Onder het aanhalen van art. 63 en 64 VWEU overweegt het hof dat de wetgeving inzake de onbeperkte navorderingstermijn van art. 66 lid 4 SW tot stand is gekomen na de ‘standstill-datum’ van 31 december 1993 en niet is gebaseerd op dan wel een voortzetting is van een wettelijke regeling die reeds op 31 december 1993 van kracht was, zodat het in art. 63 lid 1 VWEU gestelde beperkingsverbod ten aanzien van derdelanden voor genoemde wettelijke bepaling onverkort geldt. Daarom verwerpt het hof het verweer dat de ‘standstill-bepaling’ toepassing vindt. Het hof concludeert vervolgens dat de inspecteur van de verlengde navorderingstermijn gebruik heeft gemaakt op een wijze die verder gaat dan nodig is om belastingfraude te bestrijden en doeltreffende fiscale controles te waarborgen.

(Hoger beroep gegrond.)

Noot

De verlengde navorderingstermijn in het successierecht kan sinds enige tijd rekenen op hernieuwde aandacht in de rechtspraak (vergelijk HR 9 oktober 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1600](#), [NTFR 2020/3320](#) en HR 6 augustus 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1189](#), [NTFR 2021/2558](#)). Ruim een decennium geleden heeft het HvJ – kort gezegd – overwogen dat de verlengde navorderingstermijn niet in strijd is met het unierecht. Wanneer tegoeden en inkomsten voor de belastingautoriteiten van een lidstaat zijn verzwegen en de autoriteiten geen aanwijzingen over het bestaan ervan hadden dan mag een langere navorderingstermijn worden gehanteerd (HvJ 11 juni 2009, X en E.H.A. Passenheim-Van Schoot, [ECLI:EU:C:2009:386](#), [NTFR 2009/142](#)). De belastingautoriteiten dienen dan wel voortvarend te werk te gaan. Dit zogenoemde voortvarendheidsvereiste is door de Hoge Raad vastgesteld op zes maanden (vergelijk HR 27 september 2013, [ECLI:NL:HR:2013:717](#), [NTFR 2013/1954](#) met annotatie van Jansen en HR 26 februari 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BJ9092](#) en [ECLI:NL:HR:2010:BJ9120](#)). Zit de fiscus zes maanden onafgebroken stil na ontdekking van verzwegen belastinggelden dan verliest hij zijn recht een beroep te doen op de verlengde navorderingstermijn, ook in grootschalige onderzoeken zoals het BZN-project (HR 1 mei 2015, [ECLI:NL:HR:2015:1105](#), [NTFR 2015/1751](#) met annotatie van Kerckhoffs).

In onderhavige casus was de fiscus erachter gekomen dat belanghebbende ontvangen gelden uit een nalatenschap had verzwegen. Desgevraagd verschaftte belanghebbende opheldering over de ontvangen gelden en verstreekte zij vermogensoverzichten. Vervolgens duurde het een jaar en ruim twee maanden voordat de fiscus kenbaar maakte een navorderingsaanslag in het recht van successie op te zullen leggen.

In de procedure voor de rechtbank voerde belanghebbende aan dat in strijd was gehandeld met het voortvarendheidsvereiste. De rechtbank passeerde dit verweer en verklaarde het beroep ongegrond. Van een onverklaarbare vertraging was geen sprake. Vanaf het moment dat de fiscus het voornemen tot navorderen had geuit, was er namelijk veelvuldig contact geweest tussen belanghebbende en de fiscus. Ook was verzocht om nadere informatie en had intern overleg plaatsgevonden. Op geen enkel moment was er een periode van meer dan zes maanden gepasseerd zonder onderling contact, aldus de rechtbank.

Het hof daarentegen oordeelt dat de inspecteur wel degelijk gehandeld heeft in strijd met het voortvarendheidsvereiste en vernietigt de navorderingsaanslag. Opvallend is dat het hof het handelen van de fiscus nadrukkelijker tegen het licht houdt. Volgens het hof blijkt nergens uit dat de fiscus in genoemde periode heeft gecorrespondeerd omtrent het opleggen van een navorderingsaanslag successierecht of dit onderwerp heeft besproken. Bovendien heeft de fiscus geen goede verklaring gegeven voor de vertraging. Al met al heeft er een onverklaarbare vertraging gezeten tussen het verkrijgen van de benodigde informatie en het opleggen van de navorderingsaanslag, aldus het hof.

De beslissing van het hof doet recht aan het leerstuk van het voortvarendheidsvereiste en de rechtspositie van belanghebbende. Tegen de uitspraak is geen cassatieberoep ingesteld.